

Arviointikertomus

2023

hattula

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunnan toiminta	1
Tilintarkastajan toiminta	1
Sidonnaisuuksien valvonta	1
Arviointityö tilikaudella 2023	2
Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle	3
2. Vuoden 2022 arviointikertomuksen havaintojen käsittely	4
3. Talouden analyysi	5
4. Kunnan konserniyhtiöt ja omistajaohjaus	10
Hattulan Kehitys Oy	10
Hattula Kiinteistöt Oy	11
5. Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutumisen arviointi	13
Kunnanhallitus.	13
Elinvoimatoimiala	15
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	15
6. Hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 tavoitteiden toteutumisen arviointi	17
Hyvinvointiraportin sisältö	18
Eteneminen, kaikki painopisteet yhteensä	19
Turvallinen arkiympäristö	19
Hyvinvoivat lapsiperheet	20
Lähellä olevat yhteisöt	20
Terveelliset elintavat	21
Tiedolla johtaminen vahvistuu	21
7. Arviointikertomuksen hyväksyminen	23

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida, onko kunnan toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista. Tämä arviointikertomus koskee vuotta 2023.

Hattulan kunnan tarkastuslautakuntaan kuuluvat kuntavaalien jälkeen seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Kaj Nordenswan pj.	Sari Kujanpää
Lasse J. Lilja vpj.	Tapio Leino
Riitta-Liisa Joutsenlahti	Kari Kamppinen
Petri Immonen	Ari Tuovinen
Virva Klaasio (24.1.2024 asti)	Kati Vanhanen
Kati Vanhanen (20.2.2024 lähtien)	Suvi Lankinen

Tilintarkastajan toiminta

Kunnan tilintarkastusyhteisönä toimi tilikaudella 2023 KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana ja tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHT Topi Katajala.

Tarkastuslautakunta seurasi tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista. Tilintarkastaja esitteli lautakunnalle tarkastussuunnitelmansa ja raportoi tarkastuslautakunnalle tilikautta 2023 koskevista asioista.

Sidonnaisuuksien valvonta

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu valvoa luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Lautakunta käsitteli ja saattoi valtuustolle tiedoksi tilikaudella 2023 sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

Arviointityö tilikaudella 2023

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain edellyttämiä asioita tilikaudelta 2023 erikseen hyväksytyyn työohjelman ja kokousaikataulun mukaisesti. Tarkastuslautakunta sai kokouksissaan selvitykset eri tehtäväalueiden johtavilta viranhaltijoilta toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunnan kokoukset		
Ajankohta	Asiasisältö	Vieraat
29.8.2023	— Tilintarkastusyhteisön kilpailutus	— Talous- ja henkilöstöjohtaja Pekka Karvonen
7.11.2023	— Tilintarkastusyhteisön kilpailutus — Arviointisuunnitelma ja arvioinnin työohjelma vuodelle 2023 — Tarkastuslautakunnan talousarvio 2024 — Sidonnaisuusilmoitukset	— Talous- ja henkilöstöjohtaja Pekka Karvonen
28.11.2023	— Kunnan ajankohtaiset asiat — Talousarvion 2023 esittely — Vastineet	— Kunnanjohtaja Pekka Järvi — Talous- ja henkilöstöjohtaja Pekka Karvonen
16.1.2024	— Tilintarkastajan työohjelman esittely — Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen toiminta — Elinvoimalautakunnan alainen toiminta	— Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Jari Wihersaari, hyvinvointipäällikkö Anne Riihilahti — Elinvoimajohtaja Kari Uusitalo
20.2.2024	— Tilintarkastajan väliraportointi — Henkilöstö — Kirjasto ja kulttuuri — Liikunta, nuoriso- ja kuntalaisyhteis-työ	— Talous- ja henkilöstöjohtaja Pekka Karvonen — Kulttuuripalvelupäällikkö Minna Linna — Liikuntapäällikkö Jari Salmela
26.3.2024	— Tilinpäätös ja kunnan ajankohtaiset	— Kunnanjohtaja Pekka Järvi ja talous- ja henkilöstöjohtaja Pekka Karvonen
26.4.2024	— Arviointikertomuksen laadinta	— Arviointiasiantuntija Sofia Karlsson, KPMG

21.5.2024	— Tilintarkastajan raportointi — Tilintarkastuskertomuksen käsittely — Arviointikertomuksen hyväksyminen	— Arviointiasiantuntija Sofia Karlsson, KPMG
-----------	--	--

Tarkastuslautakunta on perehtynyt tilikauden aikana kunnassa laadittuihin toiminnan ja talouden raportteihin sekä tilinpäätökseen 2023. Jäsenet seuraavat toimielinten pöytäkirjoja sisäisen työnjakonsa mukaisesti. Tarkastuslautakunnan jäsenillä on ollut mahdollisuus raportoida toimielinten päätöksiin liittyvistä havainnoistaan lautakunnan kokouksissa.

Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Kuntalain 121 §:n mukaan kunnanhallituksen on annettava valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

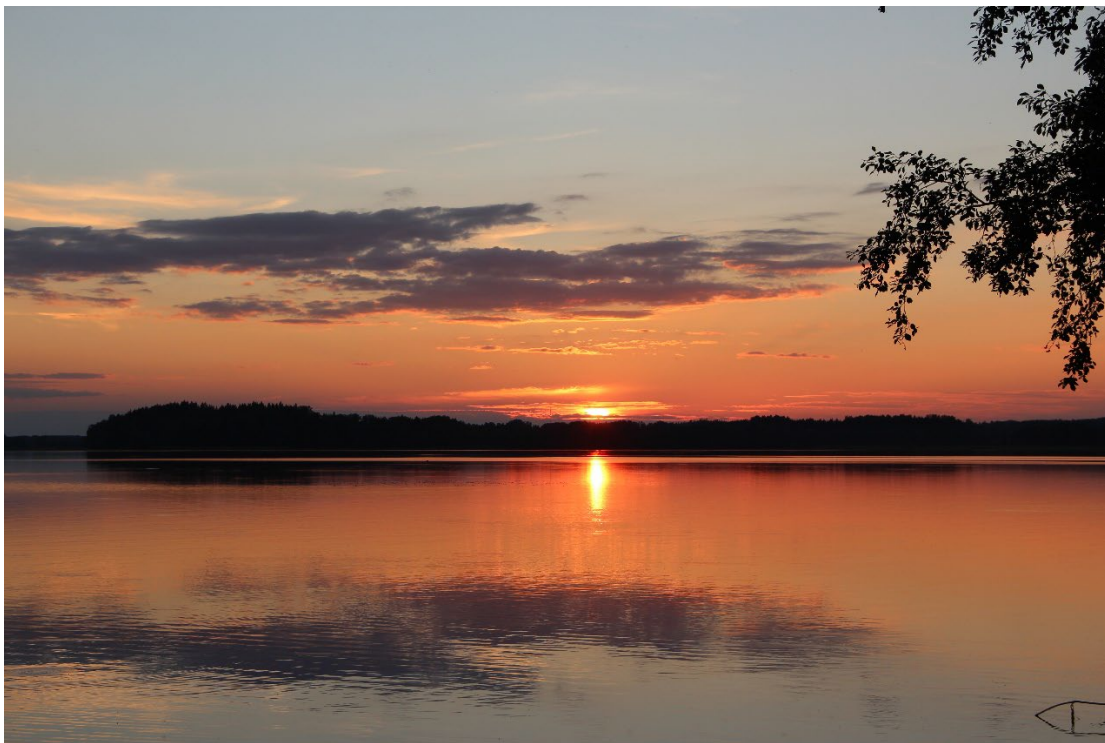
Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuuston päätettäväksi, että kunnanhallitus, lautakunnat ja muut tilivelvolliset ottavat huomioon arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja että kunnanhallitus esittää syyskuun 2024 loppuun mennessä valtuustolle, mihin toimiin niiden johdosta on ryhdytty.

Kuva: @visithattula

2. Vuoden 2022 arviointikertomuksen havaintojen käsittely

Tarkastuslautakunta esitti kuntalain hengessä edellisen vuoden arviointikertomuksessaan, että kunnanhallitus antaa valtuustolle vastineen arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin syyskuun 2023 loppuun mennessä. Tämän päätösesityksen ja aikataulun hyväksyi myös valtuusto kokouksessaan 19.6.2023. Vastine käsiteltiin kunnanvaltuuston kokouksessa 11.10.2023.

Kuva: @visithattula

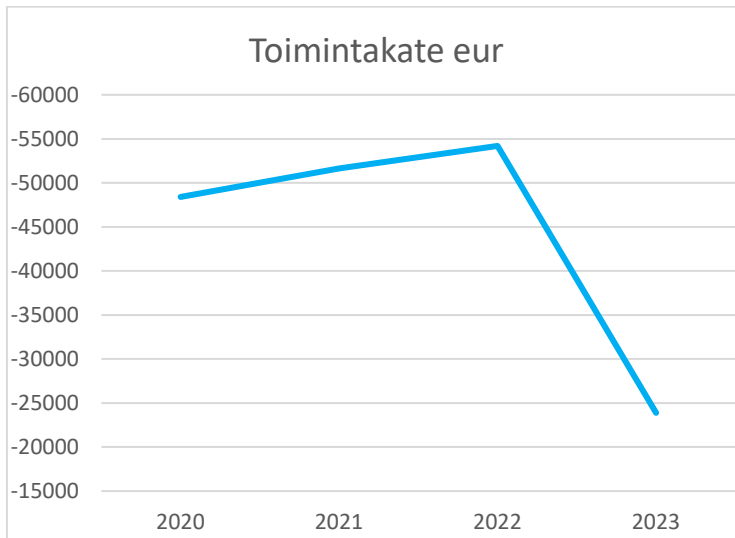
3. Talouden analyysi

Kunnan tilikauden tulos oli ylijäämäinen 3,12 milj. euroa ja konsernin tulos oli 3,24 milj. euroa ylijäämäinen.

Toimintatuottoja kertyi tilikaudella n. 4,1 milj. euroa, mikä on n. 3,3 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna (7,4 milj. vuonna 2022). **Toimintakulut** olivat noin 28 milj. euroa, mikä on noin 33,6 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna (n. 54 milj. vuonna 2022).

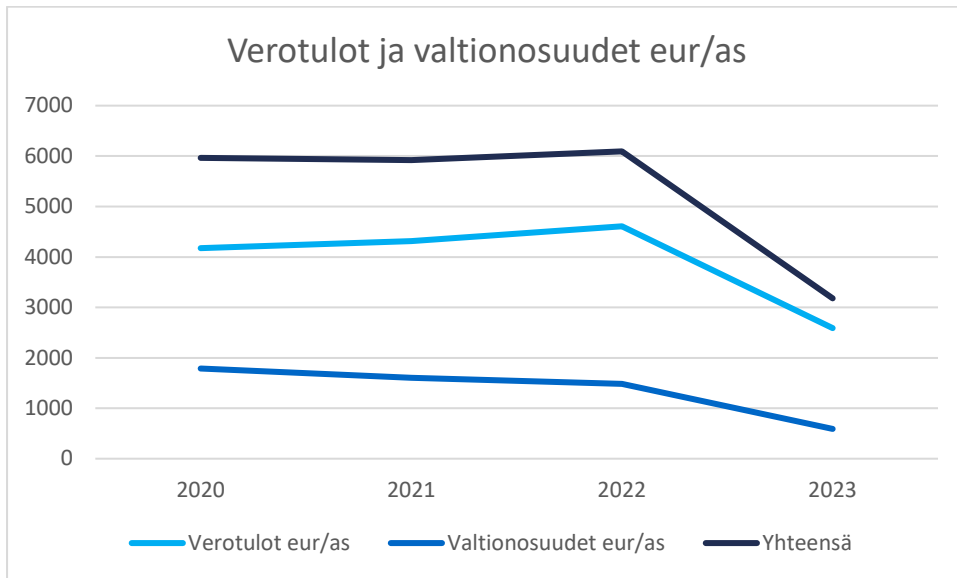
Toimintakate kuvaa toimintakulujen ja -tuottojen välistä erotusta, joka kuntataloudessa on aina miinusmerkkinen, koska suurimmat tuloerät, verotulot ja valtionosuudet, esitetään tuloslaskelmassa vasta toimintakatteen jälkeen. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi em. rahoituksella. Hattulan kunnan toimintakate pienentyi vuonna 2023 yli 30 milj. eurolla soteuudistuksen myötä. Toimintakate oli -23,9 milj. euroa (- 54,2 milj. vuonna 2022)

Hattulan väkiluku kasvoi edellisvuoteen nähden 15:llä. Hattulassa oli vuoden 2023 lopussa 9 374 asukasta. Kunnan tuloveroprosentti pienentyi 20,75 %:sta 8,11 %:iin johtuen sote-uudistuksesta. Valtionosuudet suorastaan romahtivat edellisvuodesta. Verotulojen kertymä oli 24,3 milj. euroa (43,1 milj. euroa v. 2022) ja valtionosuuksia kertyi 5,5 milj. (13,9 milj. euroa v. 2022).

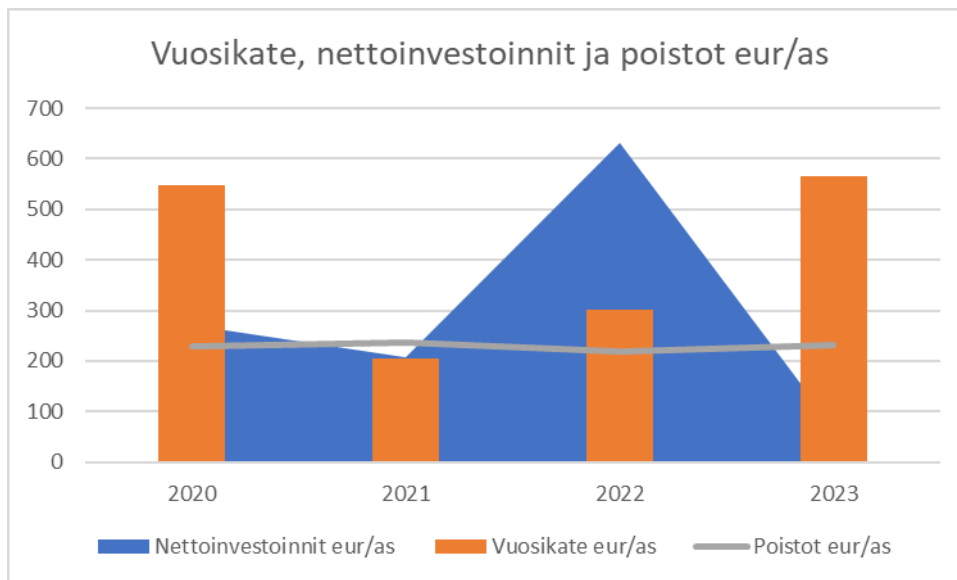

Talousarviossa sitova erä oli toimialan tai sen palvelualueen toimintakate. Kokonaisuutena kunnan ulkoinen toimintakate toteutui muutettua talousarviota parempana, johtuen erityisesti elinvoimatoimialan budjetoitua paremmasta toimintakatteesta. Hyvää tulosta selittää mm. Hämeenlinnan kaupungilta saatu 0,19 milj. euron palautus liittyen pelastuslaitoksen kaluston myyntiin. Myös energiakustannukset jäivät ennakoitua pienemmiksi.

Kunnanhallituksen osalta tavoite ei toteutunut, vaan poikkeama oli n. 63 000 euroa. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala ylitti talousarvion kokonaisuudessaan noin 523 000 eurolla. Esi- ja perusopetus jäi tavoitteestaan n. 470 000 eurolla ja varhaiskasvatus n. 55 000 euroa. Toimialan talous kääntyi talousarviota heikommaksi mm. loppuvuoteen kohdistuneiden sopimuskorotusten, Kevan tasausmaksujen kirjausten sekä palveluiden ostojen ylitysten johdosta.

Vuosikate osoittaa kunnan tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, tulorahoitus on riittävä. Seuraavassa kuviossa esitetään, miten vuosikate on kattanut poistot vuodesta 2020 lähtien. Vuonna 2023 vuosikate kattoi poistot.

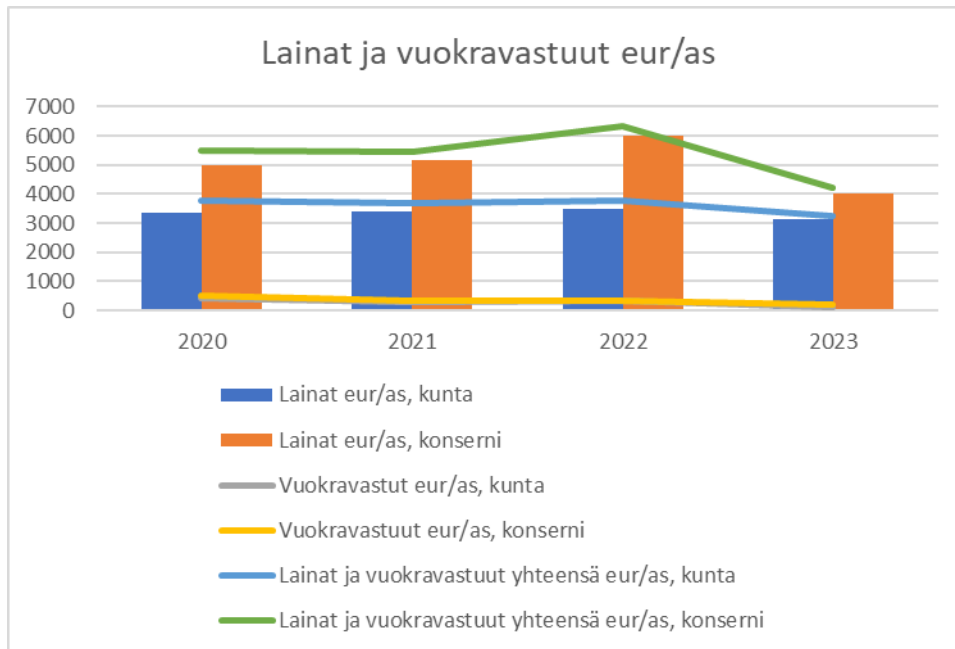

Vuonna 2023 investoinnit jäivät vähäisiksi, johtuen isoimpien hankkeiden siirtymisestä eteenpäin. Investointimenojen toteutuma oli vuonna 2023 0,642 milj. euroa (5,9 milj. euroa vuonna 2022). Investointitaso laski huomattavasti edellisvuodesta, jolloin valmistuneen koulun kustannuksista ja kalustamisesta sekä koulutuskuntayhtymä Tavastian kiinteistöjen

siirto aiheutti kustannuksia. Vuonna 2023 isoimmat panostukset olivat Juteinikeskuksen maalämpökompressorit 90 tuhatta euroa, hulevesiojituksen parantaminen 51 tuhatta euroa, sekä Parolan pallokentän parannus 58 tuhatta euroa.

Kunnan osalta asukasta kohden lainakanta laski, ollen 31.12.2023 yhteensä 3132 (3 485 euroa vuonna 2022). Myös konsernissa lainamäärä per asukas laski 4031 euroon (5 985 euroa per asukas vuonna 2022). Lisäksi vuokravastuut laskivat etenkin konsernin osalta.

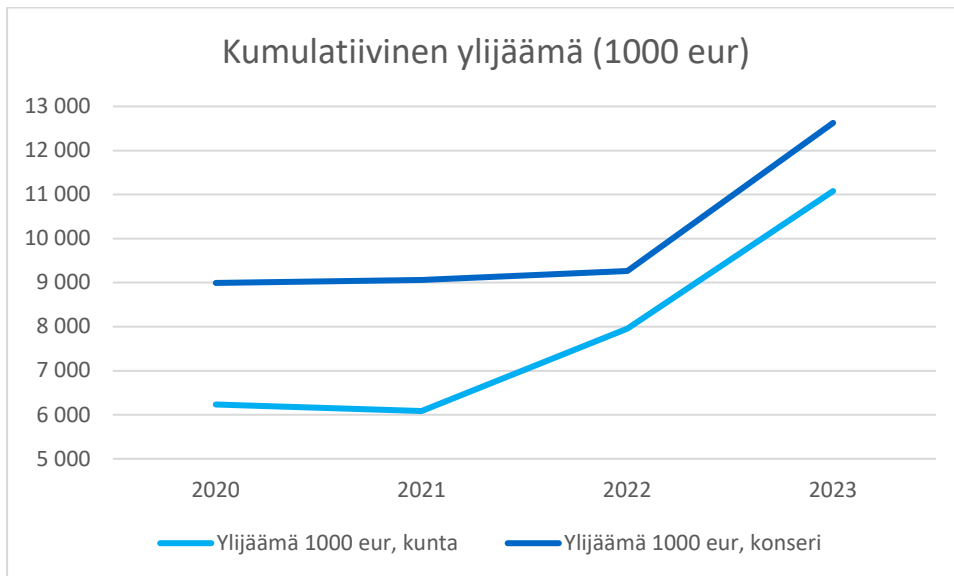
Lainoja ja vuokravastuita on tarkasteltava konsernissa kokonaisuutena, jotta voidaan osoittaa, paljonko yksittäinen kuntalainen on todellisuudessa velkaa. Konsernin lainat ja vuokravastuut per asukas olivat 4219 euroa (6 332 euroa vuonna 2022).

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Kunnassa tunnusluku oli 4843 (-668 tuhatta euroa vuonna 2022) ja konsernissa 5479 (-4 388 tuhatta euroa vuonna 2022). Toiminnan ja investointien kertymä viideltä vuodelta muodostui kunnassa positiiviseksi ollen 4843 tuhatta euroa (2 127 tuhatta euroa vuonna 2022). Tunnusluvun tulisi olla viiden vuoden aikajanalla aina positiivinen.

Tilinpäätöksen mukaan vuoden 2023 tuloslaskelma osoittaa 3 123 435,53 euroa ylijäämää. Konsernin tilikauden ylijäämä on 3 244 629,25 euroa. Tilikauden ylijäämä kirjataan taseeseen kertyneeksi ylijäämäksi. Kunnalla on ylijäämää nyt 11 milj. euroa ja konsernilla 12,6 milj. euroa.

Tulevien vuosien haasteet ovat tilinpäätöksen mukaan kuntakonsernin omistamien kiinteistöjen korjausvelka sekä hyvinvointialueen palveluverkkopäätökset. Hattulan kunnalle voi jäädä sote-kiinteistöjä, joissa on korjausvelkaa mutta kunnalla ei ole niille käyttöä. Korjausvelan minimointi vaatii investointien priorisointia.

Hattulan kunnan vuoden 2023 taloudellinen tulos mahdollistaa pitkäjänteisten talouden tasapainottamistoimien suunnittelun, mutta kunnan verotulot ja valtionosuudet tulevat pienentymään noin 3 milj. euroa vuodesta 2023–2025. Kunta-alan yleiskorotukset nostavat kustannuksia n. 0,5 milj. euroa vuodessa, mikä luo lisäpaineita kunnan talouteen.

Kuntakonsernissa sekä kunnassa lainakantaa on saatu pienennettyä vuonna 2023. Lainasalkkuun kohdistuu kuitenkin edelleen merkittävä korkoriski, johtuen salkun pääosin vaihtuvakorkoisista lainoista. Lisäksi tulevien vuosien investointitarpeet tulevat aiheuttamaan lainakannan kasvun.

4. Kunnan konserniyhtiöt ja omistajaohjaus

Kuntakonsernin toimintaa ohjataan konserniohjeella. Kunnan aiempi konserniohje hyväksyttiin vuonna 2018 ja uusi konserniohje 15.3.2023. Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä.

Arvio toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta esitetään taulukoissa. Tarkastuslautakunnan tekemä arviointi perustuu tilinpäätösinformaatioon. Alla on kuvattu tavoitteiden toteutumisen arviointia:

- Tavoitteen todettiin toteutuneen osittain, jos vähintään puolet tavoitelluista tuloksista saavutettiin.
- Tavoite ei toteutunut, jos alle puolet tavoitelluista tuloksista saavutettiin.
- Tavoitetta ei arvioitu, jos esim. mittaustulokset valmistuvat myöhemmin, tavoite tai toteumasta raportointi on epäselvä tai toteumaa ei ole raportoitu lainkaan.

Hattulan Kehitys Oy

Yhtiön toimitusjohtaja irtisanoutui ja yhtiön operatiivinen toiminta on ollut tauolla. Kunnanhallitus on teetättänyt selvityksen kehitysyhtiön alkuvaiheen toiminnasta ja yhtiön hallitus on esittänyt, että toiminta lopetetaan selvitysmenettelyn kautta. Asia tuodaan kunnanhallituksen ja -valtuuston päätettäväksi vuoden 2024 aikana. Yhtiön toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet.

Toiminnalliset tavoitteet	
Verkostoliiketoiminta, aloitteiden tunnistaminen ja käynnistäminen kehityssuunnitelmien pohjalta	Ei toteutunut
Yhteistyöverkoston rakentaminen kehityssuunnitelmien toteuttamiseksi.	Ei toteutunut
Julkisen rahoituksen tunnistaminen ja hakeminen kehityssuunnitelmien edistämiseksi	Ei toteutunut

Hattula Kiinteistöt Oy

Hattulalla on määräysvalta sen 100-prosenttisesti omistamassa Hattula Kiinteistöt Oy:ssä. Omistajapolitiikan mukaan yhtiötä ohjataan siten, että Hattulan kuntastrategia 2022-2030 otetaan huomioon yhtiön toiminnassa. Kunnanjohtaja toimii yhtiön hallituksessa asiantuntijajäsenenä.

Osalle yhtiön tavoitteista ei ole asetettu selkeää mittaria ja tavoitetasoa. Osaa toteumista ei ole mahdollista tilinpäätösinformaation perusteella arvioida. Toiminnallisista tavoitteista kolme toteutui ja neljä toteutui osittain.

Toiminnalliset tavoitteet	
Asumispalvelujen tuottaminen ja kehittäminen vastaamaan kuntalaisten tarpeita. Asiakastyytyväisyyden parantaminen (NPS suosittelemiseksi). Asukasvaihtuvuuden syiden seuraaminen ja vaihtuvuuden vähentämiseen pyrkiminen.	Toteutui osittain
Vuokra-asuntojen ja kiinteistöjen kunnossapidolla parannetaan asuntojen kiinnostavuutta sekä asumisturvallisuutta ja -viihtyisyyttä.	Toteutui osittain
Kiinteistöjen salkutuksen pohjalta pitkän tähtäimen suunnitelman tekeminen. Mahdollisesti purettavien tai myytävien kohteiden jatkoselvitys ja purkuavustusten hakeminen tai kohteen myyntiin asettaminen. Kehitettävien kiinteistöjen osalta PTS-suunnitelmien (pitkän tähtäimen suunnitelma) tekeminen.	Toteutui osittain
Uudisrakentamiskohteen suunnittelu- ja toteutustyön jatkaminen.	Toteutui
Yhtiön strategian päivittäminen, asuntopoliittinen ohjelma sekä kunnan strategia huomioiden. Yhtiön strategian vahvistuttaminen kunnalla.	Toteutui osittain
Yhtiö raportoi liiketoiminnan toteutumisesta yhtiön hallitukselle ja kunnalle väli- ja tilinpäätösajankohtina.	Toteutui
Kuukausittainen talous- ja toimintaseuranta yhtiössä ja raportointi yhtiön hallitukselle.	Toteutui

Taloudellisista tavoitteista yksi toteutui, kaksi toteutui osittain ja kahden tavoitteen osalta toteutumista ei voida arvioida.

Taloudelliset tavoitteet	
Vuokra-asuntojen käyttöastetavoite 96 %	Toteutui
Vuokrahintatason ylläpitäminen kohtuullisena ja markkinakelpoisena.	Ei voida arvioida
Yhtiön talouden tervehdyttämistä pitkällä tähtäimellä yhtiön strategian pohjalta. Terve talous maksuvalmiutta parantamalla. Tulojen tulee kattaa kokonaismenot ja rahoitusaseman on oltava kestäväällä pohjalla.	Toteutui osittain
Talojen kunnossapito- ja peruskorjaussuunnitelmat ja näiden toteutukset kunkin talon strategian mukaisesti.	Toteutui osittain
Konserniohjauksen linjausten mukaisesti yhtiön lainamäärään lisäämisen tulee olla kohtuullista ja tuoda pitkän tähtäimen säästöjä menoissa sekä pitää yhtiö toimintakunnossa.	Ei voida arvioida

Kaikkien kiinteistöjen vuoden keskiarvon käyttöaste oli selvästi yli tavoitteen, 96,1 %.
13:ssa kiinteistössä on ollut koko vuoden 100 % käyttöaste.

Osaa tavoitteiden toteutumista ei voida arvioida, koska tavoitteille ei ole asetettua selkeitä mittareita, tavoitetaso ei ole selvä tai toisaalta tilinpäätösraportoinnista ei selviä, onko tavoitetasoon päästy.

5. Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutumisen arviointi

Hattulan kunnan uusi hallintosääntö hyväksyttiin 2023 vuoden alussa ja kunnanhallitus hyväksyi maaliskuussa uuden organisaatiomallin mukaisen palvelualuejaon hallintotoimialalla. Valtuusto asetti vuoden 2023 talousarviossa tavoitteita mm. kunnanhallitukselle, elinvoimatoimialalle ja sivistys- ja hyvinvointitoimialalle.

Arvio tavoitteiden toteutumisesta esitetään taulukoissa. Tarkastuslautakunnan tekemä arviointi perustuu tilinpäätösinformaatioon.

Tavoitteiden toteutumisen arviointia on toteutettu seuraavasti:

- Tavoitteen todettiin toteutuneen osittain, jos vähintään puolet tavoitelluista tuloksista saavutettiin.
- Tavoite ei toteutunut, jos alle puolet tavoitelluista tuloksista saavutettiin.
- Tavoitetta ei arvioitu, jos esim. mittaustulokset valmistuvat myöhemmin, tavoite tai toteumasta raportointi on epäselvä tai toteumaa ei ole raportoitu lainkaan.

Kunnanhallitus

Toiminnalle asetettiin 12 tavoitetta. Tavoitteille on asetettu mittarit, ja toteumat on tässä arvioitu mittareiden kriteerien perusteella. Tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena kohtalaisesti. Tiettyjen tavoitteiden arviointi on haasteellista, koska tilinpäätöksessä ei ole raportoitu tietoa kaikkien mittareiden toteutumisesta. Tavoitteista neljä toteutui, neljä toteutui osittain, kaksi ei toteutunut ja kahden osalta toteutumista ei voitu arvioida.

Toiminnalliset tavoitteet	
Palveluverkko 2030 päätöksellä varmistetaan kaikille kuntalaisille riittävät palvelut. Suunnittelussa osallistetaan myös kuntalaisia.	Toteutui
Hyvinvointineuvoston toiminta vakiinnutetaan osaksi kuntalaisten monipuolista osallistamista.	Toteutui osittain
Tuetaan monipuolisen asumisen mahdollisuuksia kaikissa elämänvaiheissa.	Ei toteutunut
Edistetään kuntalaisten hyvinvointia ylläpitämällä vähintään nykyiset vapaa-aika ja kulttuuripalvelut.	Ei voida arvioida
Edistetään kunnan kärkihankkeiden (painopisteiden) etenemistä.	Toteutui osittain
Viestintä	Toteutui
Hattulan kunnan olemassaolon ja kehittymisen edellytykset turvataan toimimalla vastuullisesti.	Toteutui osittain
Kunnan tukipalveluille on löydetty kestävä ja tarkoituksenmukainen ratkaisu	Ei toteutunut
Väestömäärän kehityksessä minimitaloite on 0-taso.	Toteutui
Nuorisotiloille on löydetty toimiva ratkaisu. Nuorisotoiminta jatkuu laadullisesti vähintään vuoden 2022 tasolla.	Toteutui osittain
Hattulan työttömyysaste säilyy alle 6 %.	Toteutui
Kuntalaisia ja kunnan työntekijöitä kannustetaan omatoimisiin ilmastotekoihin viestintää kehittämällä. Kunnan tapahtumissa keskitytään kierrätyksen edistämiseen, suositaan ilmastoystävällistä ruokaa ja vähennetään ruokahävikkiä. Kunnan kouluissa lisätään ilmastokeskustelua ja edistetään ilmastokasvatuksen tavoitteita paikallistason opetussuunnitelmia täydentämällä, sikäli kun toimet eivät aiheuta lisäkustannuksia.	Ei voida arvioida

Elinvoimatoimiala

Elinvoimatoimialalle on asetettu viisi tavoitetta. Tavoitteille on asetettu arviointikriteerit tai mittarit, ja toteumat on tässä arvioitu mittareiden kriteerien perusteella. Tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena heikosti johtuen kehitysyhtiötoiminnan keskeytymisestä. Tavoitteista kolme toteutui osittain ja kaksi ei toteutunut.

Toiminnalliset tavoitteet	
Digitaalinen palvelukehitys	Toteutui osittain
Hiilineutraaliuden edistäminen	Toteutui osittain
Kunnan kiinteistöjen, liikuntapaikkojen ja yleisten alueiden turvallisuus	Toteutui osittain
Viestinnän laadun parantaminen	Ei toteutunut
Uudet yritykset ja yhteistyöverkostot	Ei toteutunut

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Sivistys- ja hyvinvointitoimialalle asetettiin talousarviossa 14 vuositavoitetta. Tavoitteille on asetettu arviointikriteerit tai mittarit, ja toteumat on tässä arvioitu mittareiden kriteerien perusteella. Isoa osaa tavoitteiden toteutumisesta ei voida arvioida tilinpäätösinformaation perusteella. Tavoitteista kaksi toteutui, kuusi toteutui osittain ja kuuden osalta toteutumista ei voitu arvioida.

Toiminnalliset tavoitteet	
Hattulan kunnan hyvinvointisuunnitelman mukaisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa järjestetään kouluruokailu valtakunnallisten ohjeiden ja suositusten mukaisesti, ohjataan erityisesti kouluikäisiä oppilaita osallistumaan kouluruokailuun ja kasvatetaan terveellisiin elämäntapoihin. Tarkoitus on vaikuttaa myös yläkouluikäisten ylipaino-ongelmaan.	Ei voida arvioida
Kuntalaisten osallisuus ja osallisuuden lisääminen.	Ei voida arvioida
Luontotoiminnan kehittäminen-> jokainen varhaiskasvatuksessa oleva lapsi saa olla osallisena hyvinvointia lisäävässä toiminnassa.	Ei voida arvioida
UNICEFin Lapsiystävällinen-mallin jalkauttaminen monialaisesti.	Toteutui osittain
Liikuntaneuvonta käynnistetty	Toteutui osittain
Kestävän kehityksen mukaiset valinnat ja myönteinen suhtautuminen tulevaisuuteen.	Toteutui osittain
Kokonaisvaltaisen turvallisuuden edellytysten luominen taataan fyysisellä kasvu- ja oppimisympäristöllä.	Ei voida arvioida
Yrittäjyyskasvatus ja yritteliäs asenne	Toteutui osittain
Yksityisten perhepäivähoitajien toiminnan tukeminen ja laadukas yhteistyö	Ei voida arvioida
Kasvun ja oppimisen tuen riittävyys. Toimintakulttuuri, joka mahdollistaa omien vahuuksien hyödyntämisen ja kasvamisen "parhaaksi versioksi itsestään".	Toteutui osittain
Monialainen yhteistyö lasten ja perheiden asioihin liittyen, vanhemmuuden tukeminen.	Toteutui osittain
Toimiva yhteistyö hyvinvointialueen kanssa.	Toteutui
Kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö.	Toteutui
Hyvinvointineuvosto käynnistynyt	Ei voida arvioida

Valtuuston asettamista vuositavoitteista kuusi on toteutunut, 13 toteutunut osittain ja neljä ei toteutunut. Kahdeksan tavoitteen osalta toteutumista ei ole voitu arvioida.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että talousarviossa kytketään jokaiselle toiminnan tavoitteelle selkeä mittari. Lisäksi tavoitetason ja tilinpäätösraportoinnin tulisi vastata tavoitteelle asetettua mittaria.

6. Hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 tavoitteiden toteutumisen arviointi

Hattulan kunnan Hyte-kerroin eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa määrää kuntien osuuden valtionosuudesta vuodesta 2023. Hyte-kerroin toimii kuntien kannusteena terveyden edistämisen työssä ja koostuu Hattulan kunnassa 15 toimintaa kuvaavasta prosessi-indikaattorista ja kuudesta tulosta kuvaavasta indikaattorista. Yksi prosessi-indikaattoreista on, että tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen. Hattulassa täydet 100 pistettä on saavutettu 9 prosessi-indikaattorin osalta.

Hattulan kunnan hyte-kerroin on aiemmin ollut verrokkikuntia heikompi, mutta vuoden 2023 tuloksissa kerroin on vertailuryhmässä toiseksi korkein. Kehitys on ollut noususuuntaista kahden vuoden ajan. Hyte-kertoimen perusteella Hattulan kunta saa valtionosuutta 171 400 €, mikä on 10 000 euroa suurempi kuin viime vuonna.

Indikaattori	Hattula 2023
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia	100
Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään vuosittain mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.	100
Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.	0
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100
Kunnan palveluiden suunnittelussa / kehittämistyössä hyödynnetään asiakasraateja / foorumeja.	100
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa.	100 (2022)
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.	100 (2022)
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.	100 (2022)

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat valmisteilla olevien lautakuntapäätösten vaikutusten ennakoarviointiin (EVA).	0 (2022)
Kunnassa toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa käsitellään liikunnan edistämistä.	100 (2022)
Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on tehty kolmen vuoden välein peruskouluissa.	100 (2022)
Poissaolojen kokonaismäärä tiedossa peruskouluissa.	44 (2022)
Pitkät liikuntavälitunnit käytössä peruskouluissa.	95 (2022)
Kouluruokailusuositusten noudattaminen peruskouluissa (koululounas ja välipalat).	65 (2022)
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä - TEA, pistemäärä	0

Hyvinvointiraportin sisältö

Hyvinvointiraportti laaditaan vuosittain ja kertoo kunnan hyvinvointisuunnitelman toteutuksesta. Raportissa tarkastellaan hyvinvointisuunnitelman 2022–2025 toteuttamista toimivuoden aikana sekä kuntalaisten hyvinvointia kuvaavia mittareita. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi (hyte) tarkoitetaan palveluita, joilla edistetään kuntalaisten terveyttä, hyvinvointia, toimintakykyä, osallisuutta ja sosiaalista turvallisuutta.

Hyvinvointiraportissa esitetyt mittaritiedot ovat vuosilta 2021–2023 riippuen tietokannan päivitysajankohdista. Vuoden 2023 hyvinvointiraportissa arvioidaan enimmäkseen toimenpiteiden toteutumisen astetta, sillä monista indikaattoreista uusinta tietoa ei ole saatavilla tai mittaus tehdään joka toinen vuosi.

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ovat luonteeltaan kehittämistoimia eivätkä kuvaa perustoimintaa tai vakiintuneita toimintatapoja. Toimenpiteet on jaettu viiden painopisteen mukaisesti:

- Turvallinen arkiympäristö
- Hyvinvoivat lapsiperheet
- Lähellä olevat yhteisöt
- Terveelliset elämäntavat
- Tiedolla johtaminen vahvistuu

Eteneminen, kaikki painopisteet yhteensä

Painopistekohtaisesti hyvinvointisuunnitelman toteumaa tarkastellessa painopisteiden tilanne on melko tasainen. Painopisteistä **tiedolla johtaminen** ja **hyvinvoivat lapsiperheet** ovat edistyneet eniten.

Tilanne	Lukumäärä
Toteutettu	55
Aloitettu	62
Ei aloitettu	20
Yhteensä	137

Turvallinen arkiympäristö

Painopisteen toteuttamisen osalta on edetty hyvin, n. 70 % on toteutettu tai aloitettu. Kaikkien indikaattorien tietoja vuodelta 2023 ei ole vielä saatavilla. Vuoden 2023 tietojen perusteella yläkoululaisten ja lukiolaisten kokema seksuaalinen häirintä on vähentynyt vuoden aikana. Lukiolaisten osalta tosin koulussa koettu häirintä oli kasvanut hieman. Suurin osa häirinnästä tapahtuu nuorten vapaa-ajalla sekä digitaalisesti. Painopisteenä on tämän vuoksi ollut sosiaalinen median kampanjat, tiedon lisääminen häirinnästä luentojen avulla sekä moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen.

Tilanne	Lukumäärä
Toteutettu	6
Aloitettu	10
Ei aloitettu	7
Yhteensä	23

Hyvinvoivat lapsiperheet

Painopisteen toteuttaminen etenee hyvin, 95 % on toteutettu tai aloitettu. Kerätyn mittaritiedon perusteella kouluterveyskyselyn tuloksien perusteella avoimen keskustelun heikkenemistä on tapahtunut vanhempien kanssa varsinkin alakoululaisilla, kun taas yläkouluikäisten kokemukset ovat parantuneet lähtötilanteesta 2021.

Hyvinvointikyselyn mukaan lapsiperheet ovat tyytyväisiä saamaansa tukeen (esim. omilta läheisiltä, varhaiskasvatuksen tai koulun henkilökunnalta, terveyspalveluista, seurakunnasta ja järjestöjen vertaistukiryhmistä).

Kirjaston kokonaislainausmäärä per asukas on parantunut ja kirjaston järjestämiä tapahtumia ja tapahtumien osallistujia on enemmän.

Tilanne	Lukumäärä
Toteutettu	11
Aloitettu	10
Ei aloitettu	1
Yhteensä	22

Lähellä olevat yhteisöt

Painopisteen toimenpiteitä on muokattu, jotta ne olisivat sovitettavissa muiden tavoitteiden kanssa. Johtuen tästä, osa jo toteutetuista toimenpiteistä on palautunut keskeneräisiksi. Painopisteen toteuttaminen etenee tästä huolimatta hyvin, toimenpiteistä 87 % on jo aloitettu tai toteutettu.

Mittaritiedon perusteella elinympäristön vaikutusmahdollisuudet aikuisilla on hieman laskenut lähtötilanteesta. Lisäksi yläkouluikäisten kokemus läheisistä ystävistä on heikentynyt ja yksinäisyyden tunne on lisääntynyt. Lukioikäisten osalta yksinäisyyden tunne on parantunut. Työttömyyden osalta kaikki mittarilukemat ovat parantuneet lähtötilanteeseen verraten. Työttömien, nuorisotyöttömien ja rakennetyöttömien määrät ovat laskeneet ja ne ovat koko maan tasoa alemmat.

Tilanne	Lukumäärä
Toteutettu	14
Aloitettu	21
Ei aloitettu	5
Yhteensä	40

Terveelliset elintavat

Painopisteen toteuttamisessa etenee hyvin, 81 % on toteutettu tai aloitettu. Tietoja on kerätty kouluterveyskyselystä, MOVE-mittaukista sekä kirjastolta. Mittaritiedon perusteella liikunta-aktiivisuus on lisääntynyt lähtötilanteeseen verraten, samoin liikuntavälinelainaamon lainaukset. Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on noussut lasten ja nuorten osalta samoin heikon fyysisen toimintakyvyn kokemus on laskenut. ja harrastustoiminta on lisääntynyt. Aamupalan syömättömyys on lisääntynyt alakoululaisten ja lukiolaisten parissa ja vähentynyt yläkoululaisten keskuudessa. Koululounaan syömättömyys on lisääntynyt lukiolaisten parissa mutta vähentynyt yläkouluissa. Päihteiden huolta herättävä käyttö on vähentynyt lukiolaisten keskuudessa mutta lisääntynyt yläkoululaisten keskuudessa.

Tilanne	Lukumäärä
Toteutettu	17
Aloitettu	13
Ei aloitettu	7
Yhteensä	37

Tiedolla johtaminen vahvistuu

Painopisteen kaikki toimenpiteet on toteutettu tai aloitettu. Mittaritiedon osalta terveyden edistämistä aktiivisuus kunnassa eli TEA-viisarin pistemäärä on laskenut lähtötilanteesta ja on kansallista keskiarvoa alempi. Syynä tähän on, että useamman kysymyksen tiedot puuttuvat. Kunnan hyte-kerroin vuorostaan on vahvistunut lähtötilanteesta.

Tilanne	Lukumäärä
Toteutettu	7
Aloitettu	7
Ei aloitettu	0
Yhteensä	14

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ovat edistyneet. Vuonna 2023 toimenpiteistä on toteutunut 40 %, aloitettu 45 % ja 15 % on vielä aloittamatta. Tarkastuslautakunta pitää hyte-kertoimen kehityssuuntaa hyvänä.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että tulevissa hyvinvointiraporteissa esitetään toimenpidekohtaisesti toteutuminen, eli mitä toimenpiteet ovat sisältäneet.

7. Arviointikertomuksen hyväksyminen

Hattulassa sähköisen allekirjoituksen päivänä

Kaj Nordenswan

puheenjohtaja

Lasse J. Lilja

varapuheenjohtaja

Riitta-Liisa Joutsenlahti

jäsen

Petri Immonen

jäsen

Kati Vanhanen

jäsen

Alla oleva dokumentti on digitaalisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien ja dokumenttien tiedot

Dokumentti

Hattulan
kunta_arviointikertomus
29.5.2024.pdf

3747c8566303028325b34963c976b102163e5b44f25a95bc5be1f786f53fea2fd709
d481078e4da797b1c4324b37ec72ff5d9264b7db251f7831e4c0a89b2913

Tiedosto

Tarkistesumma

Allekirjoittajat

Kaj Nordenswan

30.5.2024

Nimi

Päivämäärä

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

Lasse Juhani Lilja

2.6.2024

Nimi

Päivämäärä

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

Petri Oskari Immonen

4.6.2024

Nimi

Päivämäärä

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

Riitta-Liisa Joutsenlahti

7.6.2024

Nimi

Päivämäärä

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

Kati Maarit Vanhanen

5.6.2024

Nimi

Päivämäärä

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

Dokumenttien aitouden varmentaminen

Prosessin luontihetkellä kaikista allekirjoitukseen liitetyistä dokumenteista on laskettu tarkistesumma SHA-512 algoritmillä. Varmennuslinkki ohjaa sivulle jossa voitte selvittää onko hallussanne oleva dokumentti sama joka prosessiin on alun perin liitetty ja se jonka olette allekirjoittaneet.

<https://turvaposti.hattula.fi/verify.cgi?link=tvtoFDEFIREI8lx2hThLZ29pLaxjIbTXWb9NafFryOJUObaL4r>